

Epätasa-arvoistavat tekijät kehitysvammaisten henkilöiden terveydessä Health equality framework

Terveydenhuollon palveluohjaus -
Kehitysvammaisen henkilön tukena terveydenhuollossa

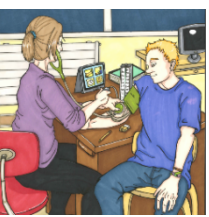

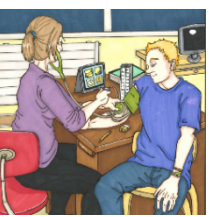
Mikä on HEF-mittari?

- Kehittäjinä konsultoivien sairaanhoitajien verkosto Iso-Britanniassa (UK Learning Disability Nurse Consultant Network)
- Mittaria on kokeiltu kehitysvamma- ja terveystammattilaisten, perhehoitajien, kehitysvammaisten sekä valtuutettujen toimesta.
- Health Inequalities = asiat, jotka vaikuttavat siihen, että ihmisen lähtökohdat terveyteen ja hyvinvointiin ovat lähtökohtaisesti huonommat kuin muilla ihmisillä
 - terveyserot
- Mittarilla tarkastellaan hoidon tai intervention kykyä ehkäistä tai alentaa lähtökohtaisesti syrjivien tai eriarvoistavien asioiden vaikutusta ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin
 - terveys- ja hyvinvoinnin erojen kaventaminen
- Kehitysvammaisilla henkilölle huonompi terveys liittyy **viiteen tekijään**, jotka lisäävät terveyden ja hyvinvoinnin eroja suhteessa muuhun väestöön.

Terveyden ja hyvinvoinnin eroja tuottavat tekijät kehitysvammaisella henkilöllä

- Sosiaalinen
- Geneettinen ja biologinen
- Terveyskäyttäytyminen ja elämäntapa
- Kommunikaatiovaikeudet ja alentunut ymmärrys terveydestä
- Palveluihin pääsyn tai palvelun laadun puutteet

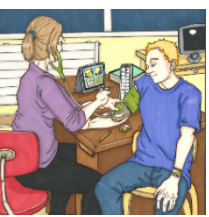

Mittarin toiminta

- Jokaisen tekijän alla on tekijää kuvaavia indikaattoreita
- Indikaattoreista tulee terveyseroja tuottavaa tekijää kuvaava yhteistulos, joka kuvaa tekijän vaikutusta ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin.
- Lopputuloksena saadaan henkilön profiili, joka kuvaa tekijöiden vaikutusta henkilön terveyteen ja hyvinvointiin, sekä toimintasuunnitelma tilanteen parantamiseksi.
- Vaikuttavuustietoa saadaan uusimalla mittaus tietyn aikavälin kuluttua.

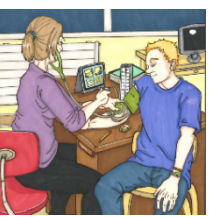
© Savon Vammaisasuntosäätiö/TEPA-projekti | www.savas.fi/tepa/

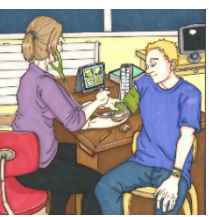
Sosiaaliset indikaattorit

- Asuinolosuhteiden tilanne
- Työn ja mielekkään tekemisen tilanne
- Riittämätön taloudellinen tuki
- Rajoittuneet sosiaaliset kontaktit
- Ylimääräisten marginalisoivien tekijöiden olemassa olo (esim. etnisyys)
- Turvallisuusasiat

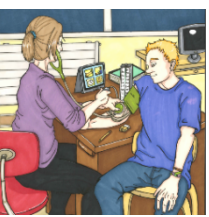
Geneettiset ja biologiset indikaattorit

- Terveystarpeiden arvioinnin puute
- Pitkäjänteisen terveysseurannan puute
- Huonolaatuiset terveys- ja hoitosuunnitelmat
- Kriisi- ja päivystyssuunnitelman ja sairaalapassin (esim. kommunikaatiopassin) puuttuminen
- Vaaraa aiheuttavat ja suunnittelemattomat lääkehoidon käytännöt
- Erityisasiantuntijapalveluihin ei ole pääsyä tai ei ole maksusitoumusta

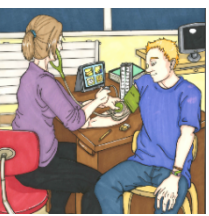
Kommunikaatio ja terveyskirjallisuus - indikaattorit

- Huono kehon tuntemus ja kivun ilmaisukyvyn alentuminen
- Vaikeudet kommunikoida muiden kanssa
- Ohjaajat tai hoitajat eivät tunnista kipua tai ahdistusta
- Ohjaajien ja hoitajien kyvyttömyys vastata esille tuleviin terveysongelmiin
- Vaikeus ymmärtää terveyteen liittyvää tietoa ja tehdä valintoja

Henkilökohtainen terveyskäyttäytyminen ja elämäntavan riskit - indikaattorit

- Huono ruokavalio
- Riittämätön liikunta
- Vaikeudet ylläpitää terveellistä painoa
- Päihteiden käytön haitalliset tavat
- Vaaraa aiheuttava seksuaalinen käyttäytyminen, seksuaaliterveys
- Muut riskikäyttäytymiset tai rutiinit

Terveyspalvelujen laadun tai pääsyn puutteellisuus - indikaattorit

- Organisaatioiden asettamat esteet palveluihin pääsulle
- Valinnan edistämisen ja suostumuksen hankkimisen epäonnistuminen
- Liikkumisen tai siirtymisen esteet palvelujen välillä
- Terveystarkastukseen ja terveyden edistämisen toimiin pääsyn puute
- Valtavirran perusterveydenhuollon palveluihin pääsyn vaikeudet
- Kolmannen sektorin palveluihin pääsyn vaikeudet

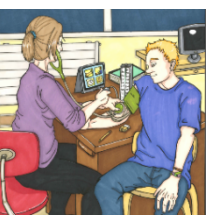
Indikaattorin mittaaminen – epätasa-arvoa tuottavan indikaattorin vaikutus elämään

Impact Level	Likely consequences if not addressed
Major	Health problems are associated with premature death. There may be multiple permanent injuries or irreversible significant long term health effects. Significant and prolonged restriction of normal activities and high risk of unplanned hospital admissions.
Significant	Major injuries and periods of ill health are likely, leading to long-term incapacity/disability and potential premature death. There may be prolonged periods of inability to engage in usual routines. May require complex and prolonged treatment. Likely to have recurrent unplanned hospital admissions.
Limited	Prone to moderate injury / illness requiring skilled professional intervention. Typified by recurrent breaks in engagement with normal routines. Recovery period following injury / illness several weeks longer than usual. Therapeutic intervention has significantly reduced in (?) effectiveness.
Minimal	The person is likely to suffer minor injuries or illnesses which are likely to require minor intervention. There may be some intermittent short lived (i.e. a few days) impairment of engagement in usual activities. Recovery from periods of ill health may be slightly slower than would otherwise be the case.
No impact	Minimal impact requiring no/minimal intervention or treatment.

Suuri vaikutus

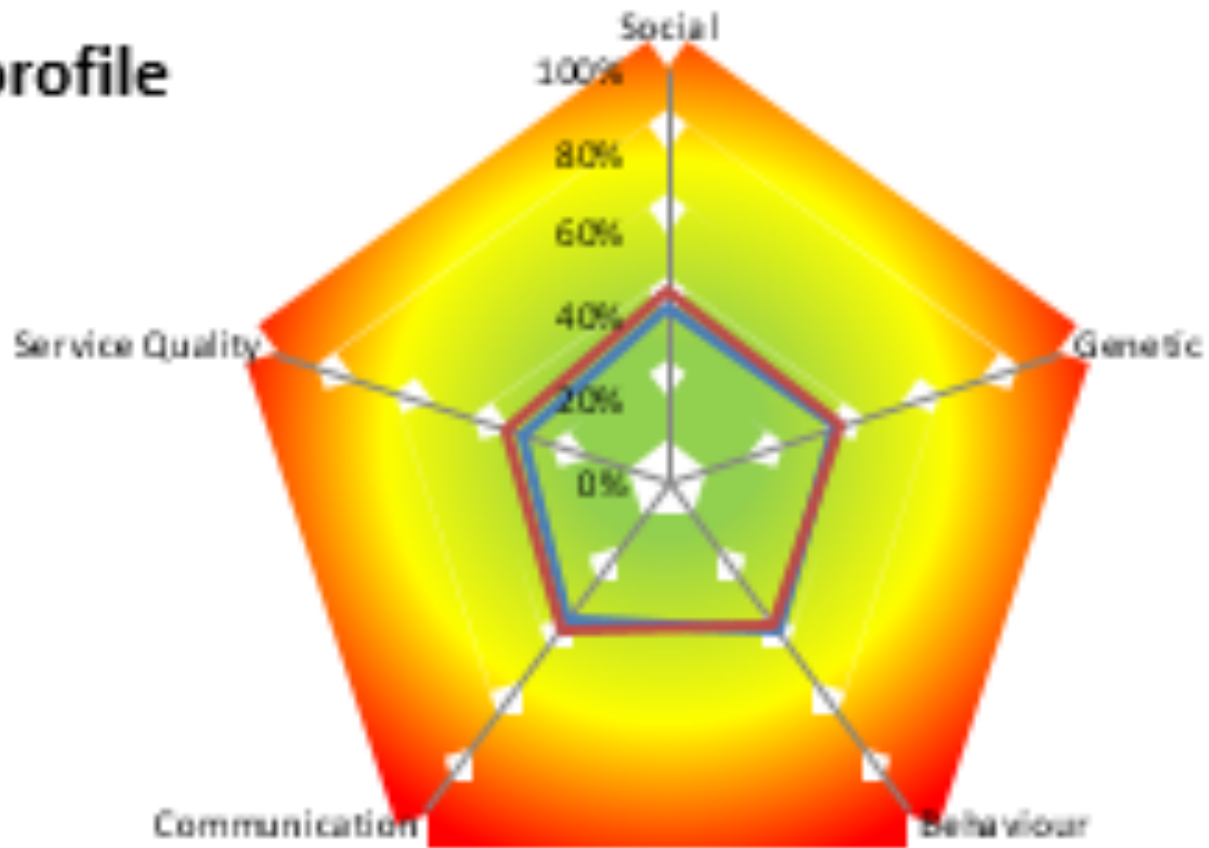
Ei vaikutusta

© Savon Vammaisasuntosäätiö/TEPA-projekti | www.savas.fi/tepa/

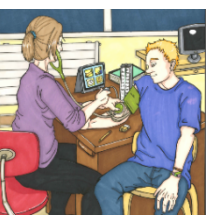
Esimerkki HEF-tuloksesta

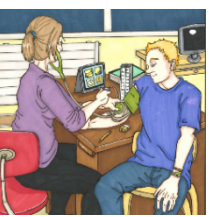
HEF profile

Selection 1 Total Score: 44 %

Selection 2 Total Score: 45 %

Esimerkki tapaus RAY

Hyvä kuvaus HEF:n käytöstä esimerkkitapauksena löytyy täältä

<http://www.independentnurse.co.uk/clinical-article/using-a-health-equality-framework-to-raise-wellbeing/64443/>

(vaatii rekisteröitymisen)

LÄHTEITÄ

- The Health Equalities Framework (HEF)
http://www.ndti.org.uk/uploads/files/The_Health_Equality_Framework.pdf
- Paula Korhonen (2014) Kehitysvammainen terveydenhuollon palvelujen käyttäjänä. Opinnäytetyö, Savonia
http://www.savas.fi/userfiles/file/opinnaytetyot/OPINNAYTE_Kehitysvammainen_tervypalveluiden_asiakkaana.pdf
- Gwen Moulder: Using a health equality framework to raise wellbeing
<http://www.independentnurse.co.uk/clinical-article/using-a-health-equality-framework-to-raise-wellbeing/64443/>

